

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์

ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๔/๒๕๖๑

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๕๘/๒๕๖๐

วันที่ ๒๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๑

เรื่อง นายนิมิตร เทียนอุดม กับพวกรวม ๓ คน (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ว่า คำสั่งหัวหน้าคณะกรรมการรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๕๘ เรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ ข้อ ๑๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๔๔ หรือไม่

ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๖๐ นายนิมิตร เทียนอุดม กับพวกรวม ๓ คน (ผู้ร้อง) เป็นตัวแทนของกลุ่มคนรักหลักประกันสุขภาพ มีหนังสือแจ้งการชุมนุมสาธารณะต่อเจ้าพนักงานสถานีตำรวจนครบาลดุสิต โดยแจ้งวัตถุประสงค์การชุมนุมเพื่อยื่นจดหมายคัดค้านการแก้ไขกฎหมายพระราชบัญญัติหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ ต่อนายกรัฐมนตรี โดยจะชุมนุมบริเวณเกาะกลางถนนหน้ากระทรวงศึกษาธิการ ในวันที่ ๖ มิถุนายน ๒๕๖๐ ต่อมาสถานีตำรวจนครบาลดุสิตได้มีหนังสือแจ้งกลุ่มตัวแทนคนรักหลักประกันสุขภาพว่าการชุมนุมในบริเวณดังกล่าวอยู่ในรัศมีไม่เกินห้าสิบลเมตรจากทำเนียบรัฐบาล อาจรบกวนการปฏิบัติงานหรือการใช้บริการสถานที่ราชการหรือความสะดวกของประชาชน ซึ่งจะทำให้การชุมนุมดังกล่าวเป็นการชุมนุมที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย จึงมีคำสั่งให้ผู้ร้องแก้ไขการจัดกิจกรรมชุมนุมสาธารณะและกำหนดให้มีการจัดตัวแทนเพื่อยื่นจดหมายดังกล่าว ณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ ซึ่งผู้ร้องทั้งสามได้เปลี่ยนสถานที่ไปชุมนุมที่บริเวณเกาะกลางถนนหน้าองค์การสหประชาชาติ โดยเจ้าพนักงานตำรวจ

- ๒ -

สถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้ง เจ้าพนักงานฝ่ายความมั่นคงและทหารแจ้งกับกลุ่มผู้ร้องว่ากระทำความผิดในการชุมนุมและสั่งห้ามมิให้มีการแสดงความคิดเห็นหรือแสดงสัญลักษณ์ใด ๆ พร้อมทั้งยุติการใช้เครื่องขยายเสียง ภายหลังได้ยื่นหนังสือ ณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการและแยกย้ายการชุมนุม เจ้าพนักงานตำรวจและทหารได้เรียกตัวแทนกลุ่มผู้ร้องไปพบที่สถานีตำรวจนครบาลนางเลิ้งเพื่อแจ้งว่ากระทำความผิดในเรื่องการชุมนุมในที่สาธารณะ ผู้ร้องทั้งสามกล่าวอ้างว่าการกระทำของทหารดังกล่าวนั้นเป็นการห้ามแสดงความคิดเห็นและห้ามชุมนุมสาธารณะตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๕๘ เป็นการละเมิดสิทธิและเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญและกฎหมายระหว่างประเทศได้รับรองไว้ และเห็นว่าเจ้าพนักงานผู้รับแจ้งของสถานีตำรวจนครบาลคูสิตที่ประสานหน่วยงานความมั่นคงเพื่อพิจารณาว่าการชุมนุมของผู้ร้องทั้งสามเป็นการชุมนุมทางการเมืองหรือไม่ เป็นการกระทำนอกเหนือจากอำนาจตามพระราชบัญญัติการชุมนุมสาธารณะ พ.ศ. ๒๕๕๘ และการสั่งให้ผู้ร้องทั้งสามงดกิจกรรมการชุมนุมเป็นการละเมิดต่อเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธ สร้างภาระต่อสิทธิและเสรีภาพของบุคคลจนเกินสมควรแก่เหตุ ผู้ร้องทั้งสามกล่าวอ้างว่าการละเมิดดังกล่าวข้างต้นเกิดจากการกระทำของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ออกคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๕๘ เรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ ข้อ ๑๒ จำกัดขีดขวางการใช้เสรีภาพในการชุมนุมการกระทำของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และเนื่องจากคำสั่งดังกล่าวได้กำหนดให้การชุมนุมที่ได้รับอนุญาตจากหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายย่อมกระทำได้ คำสั่งดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นการให้หัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติใช้อำนาจนิติบัญญัติตามมาตรา ๔๔ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๗ ตรากฎหมายเข้ามาแทรกแซงจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการชุมนุมโดยสงบและปราศจากอาวุธและการตรากฎหมายดังกล่าวก็ได้จำกัดสิทธิเสรีภาพภายใต้เงื่อนไขของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๔๔ วรรคสอง และไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ นอกจากนี้คำสั่งดังกล่าวยังกำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐใช้ดุลพินิจอย่างกว้างขวาง และการกำหนดคำว่า “การชุมนุมทางการเมือง” ในคำสั่งดังกล่าวเป็นถ้อยคำที่กว้างและคลุมเครือทำให้ไม่สามารถเข้าใจได้ว่าการชุมนุมรูปแบบใดจะเป็นการชุมนุมทางการเมืองและการชุมนุมที่ผิดกฎหมาย จึงเป็นคำสั่งที่

- ๓ -

ขัดต่อหลักความชัดเจนแน่นอนของกฎหมายและขัดต่อหลักนิติธรรม นอกจากนี้การกระทำอันเป็นวัตถุประสงค์แห่งการร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ นี้ เกิดจากการใช้อำนาจมหาชนทั้งการตรากฎหมาย การบังคับใช้กฎหมาย และการพิจารณาพิพากษาคดีการขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ จึงชอบที่จะขอให้ตรวจสอบกฎหมาย การกระทำทางปกครอง ตลอดจนคำพิพากษาของศาลว่าขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญได้และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ก็มีได้บัญญัติว่าการที่บุคคลจะมีอำนาจร้องตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ก็ต่อเมื่อพิสูจน์ได้ว่าหมดสิ้นหนทางเยียวยาทางกฎหมายหรือเป็นกรณีหากรัฐธรรมนูญกำหนดสิทธิในการร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญตามช่องทางอื่นไว้เป็นการเฉพาะแล้ว บุคคลย่อมไม่อาจยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยอาศัยช่องทางตามมาตรา ๒๑๓ นี้ได้แต่อย่างใด ผู้ร้องทั้งสามจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ เพื่อตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมาย ซึ่งถือว่าเป็นการกระทำที่เกิดจากการใช้อำนาจมหาชนนี้ได้ และการที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๗๕ รับรองบรรดาคำสั่งของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติที่ใช้บังคับอยู่ก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ ให้คำสั่งหรือการปฏิบัติการตามคำสั่งดังกล่าวชอบด้วยรัฐธรรมนูญต่อไปก็ตาม แต่ศาลรัฐธรรมนูญที่มีอำนาจในการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของกฎหมายอยู่แล้ว ย่อมสามารถตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบรรดาคำสั่งของหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติได้ ผู้ร้องทั้งสามจึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่าคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๕๘ เรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ ข้อ ๑๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๔๔ และเป็นอันใช้บังคับมิได้

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องทั้งสามต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

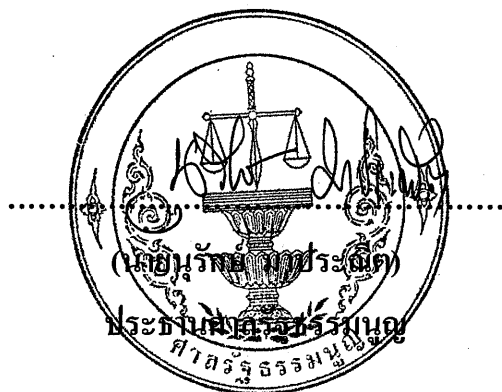
รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ”

- ๔ -

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องและเอกสารประกอบคำร้อง แม้เนื้อหาบางส่วน
ของคำร้องเป็นกรณีที่ผู้ร้องทั้งสามกล่าวอ้างว่าผู้ร้องทั้งสามเป็นบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ
ที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้อันเนื่องจากการกระทำตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
ที่ ๓/๒๕๕๘ เรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ ข้อ ๑๒ แต่เมื่อพิจารณา
คำขอที่ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยแล้ว เป็นกรณีที่ผู้ร้องทั้งสามยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๑๓ เพื่อขอให้พิจารณาวินิจฉัยว่าคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๓/๒๕๕๘
เรื่อง การรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงของชาติ ข้อ ๑๒ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ
มาตรา ๒๖ และมาตรา ๔๔ หรือไม่ นั้น เห็นว่า คำสั่งดังกล่าวมีสถานะการบังคับใช้เป็นกฎหมาย
จึงเป็นกรณีที่ผู้ร้องทั้งสามขอให้ตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของบทบัญญัติแห่งกฎหมาย
ซึ่งตามรัฐธรรมนูญได้บัญญัติให้สิทธิในการยื่นคำร้องเกี่ยวกับการตรวจสอบความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ
ของบทบัญญัติแห่งกฎหมายไว้เป็นการเฉพาะแล้วโดยการใช้สิทธิทางศาลตามมาตรา ๒๑๒ และ
การใช้สิทธิทางผู้ตรวจการแผ่นดินตามมาตรา ๒๓๑ (๑) ผู้ร้องทั้งสามจึงไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าว
โดยอาศัยช่องทางตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ได้

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

(คำสั่งที่ ๔/๒๕๖๑)

[Signature]

(นายจรูญ ภัคดีชนากุล)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

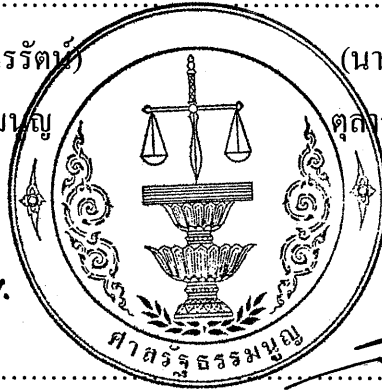
(นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

(นายบุญส่ง กุลบุปผา)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

(นายปัญญา อุดชาชน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

(นายวรวิทย์ กังศศิเทียม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

[Signature]

(นายอุดมศักดิ์ นิติมন্ত্রী)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ